

Her Yönüyle

Gaziantep'i Tanıtıyoruz

Bu kentin dünü ve bugünü

AYLIK TARİH VE SANAT DERGİSİ

Sayı : 5

15. Eylül. 1962

200 Kuruş

Y A N U S

(Bu eser yine şehrimiz havalisinde bulunmuştur.)

İÇİNDEKİLER

Okuyucularla başbaşa	Lisan öğretmeni Ferudun Erserin
Antep ve Antep Kalesi	Hikmet Turhan Dağlıoğlundan
Gaziantep bağcılığı	Araştırma Enstitüsünün brüsüründen
Şeri mahkeme sicilinden incelemeler	M. Oğuz Göğüş
Köylerimizi tanıtıyoruz	Derleyen: M. Oğuz Göğüş
Görüş Şiir	Şükran Hacıhanıfioğlu
İncili pınar Şiir	Sadık Serdengeçti
Gaziantep için söylenenler: Evliya Çelebi	Der: M. Oğuz Göğüş
Yüz yıllık sağlık durumu (Tıp Dergisinden)	Op. Dr. Mecit Barlas
Gaziantep savaşının bilinmiyen yönleri	Yasin Kutluğ
Gaziantep'e gelen valiler	Derleyen M Oğuz Göğüş
Dr. Emin Kılıçkale ile bir mülakat	" " "
Gaziantep'in dünkü olaylarından	" " "
Sosyal Durum: Dai ailesi	" " "
Akyol ilkokulu Okullarımızı tanıtıyoruz	" " "
Çocuk Yuvası Sosyal Kurumlarımızdan	" " "
Gaziantep Evliyaları	C. Cahit Güzelbey
İş adamlarımızda Ökkâş Öztemir	M. Oğuz Göğüş
Sanatkârlarımız Ali Şenboyar ve bir şiiri	" " "
Geçen ayın olayları	" " "

RAY SİGORTA A. Ş.

Gaziantep ve Havalisi Acenteliği

ZEYNEL VE SABRİ DİNLER Koll. Şti.

Gaziantep Caddesi No. 37/B

Telefon: 1441

Gaziantep

Buzbağ Şarapları:

Fransada Birleşmiş Milletler Şarap Ofisinde
Asil Şaraplar arasına girmiştir.

Her Yöni ile

GAZİANTEP'İ TANITIYORUZ

Bu Kentin Dünü
ve Bugünü

Sayı : 5 15/Eylül/1962

Fiati: 200 Kuruştur.

M. Oğuz Göğüş
Dergi Sahibi

M. Ali Anlar
Mes'ul Müdürü

Okuyucularla Başbaşa :

Sevgili Okuyucularım...

Size bu sütunda hitap etmeme fırsat veren çok değerli ve çalışkan arkadaşım Oğuz Göğüş'e teşekkürle başlayalım. Hepinizin bildiği gibi 18, 19, 20 Ağustos tarihlerinde şehrimizde ilk defa bir Milli Oyunlar Festivali yapılmıştır. Senelerdir ezulduğum bir gaye nihayet tahakkuk etti, bunun için ne kadar sevinsek yeridir; çünkü Gaziantep gibi dünya çapında bir Milli Oyunlar ekibi yetiştiren bir şehirde böyle bir festivalin yapılması lazımdı. Bütün hemşerileri önünde dünyaca tanınmış ve bir çok birincilikler almış, şehirlerinin ismini iftiharla bütün dünyaya tanıtmış ekipler, Erzurum, Elazığ ve Gaziantep ekipleri halkımızın önünde birlikte memleketimizin en şöhretli ekiplerinden biri olan Silifke ekibinin katılmasıyla Gaziantep muazzam bir festival gösterisine sahne olmuştur.

Gaziantep'i Tanıtma ve Turizm Derneğinin sihirli eli bu festivalde de büyük bir başarı sağlamıştır. Gezi, Beynelmül Öğrenci Kampı, Tülin Korman Konseri ile şehrimize güzel eserler kazandıran bu dernek bu festival için bütü şehirle elbirliği yaparak hayali hakikate çevirmiştir. Başta bu derneğin İdare Heyeti, Folklor Komitesi ve ekibi, bütün dernek mensupları. Vali, Belediye Erkanı, Elektrik Şirketi, Jandarma Tümeni, Emlak Kredi Bankası, Körler Okulu, Lise, Öğretmen Okulu, Kız Enstitüsü, Piyade Alayı Komutanı,

Mehmet Bakbak, Yaşar Güzel, Hayri Besnili, Özahılar Şirketi, Ethem Bilgin, Kormanın değerli Öğretmeni Nezih, Adil, skeçi hazırlayan ve oynayanlar, bütün ekipler ve bilhassa bu başarıda en büyük payı olan Basınıımızı takdirle anmak bir kadirşinaslık borcudur. Hele Emniyet, Jandarma inzabatları ve Beden Terbiyesi Bölge teşkilâtının gece gündüz çalışması bu başarıda büyük payı olmuştur.

Bu satırların yazarı bir çok festivaller görmüştür ve bulunmuştur. Fakat bu festival kadar bütün bir şehrin birlikte çalışarak böyle muazzam bir başarı sağlayanını görmediğini iftiharla iddia eder. Bu birliğin ne kadar sihirli ve harikülade bir (Devamı 3. sayfa 3 de)

Feridun Ersörüm

Yazarlar :

- A. Kemal Göğüş
Ziraat Fakültesi Doçenti
- C. Cahit Güzelbey
Yasin Kutluğ
- A. Zuhuri Danışman
Mustafa Güzelhan
- M. Oğuz Göğüş

***

Abone şartları :

Sayı : 2 Lira
Yıllığı : 24 Lira
Altı aylığı : 12 Lira
GÜNÜ geçmiş nüshalar 5 liradır.

Dizildiği ve Basıldığı Yer :
YENİ MATBAA. Telefon : 1396
Karagöz Cad. GAZİANTEP

Antep ve Antep Kalesi

(Geçen sayıdan devam)

Şehrin etrafında bir çok su kaynakları bulunur. Antep'in havası sıhhi-
dir. Poccocke, Kalenin yuvarlak bir tepe üzerinde yapılmış olduğunu, etrafında
kaya içinde çukurlanmış mezarlar bulunduğunu, kalenin dışarısında da bazı me-
zarlar mevcut olduğunu söyler. Kale kapısı asıl kaleye yani şatoya asma köprü-
lerle bağlanmıştır. Türkler burada kalede ve kalenin etrafında ikamet ederler.

Halep'ten şimal tarafına doğru Antep'e kadar Arapça çok az konuşulur
Türkçe burada hakim lisandır. Ermenilerde burada umumiyetle Türkçe konuşur-
lar. Arapça konuşmazlar ve bilmezler. Antebin daha ziyade şimalinde Arapça
hiç bilmezler.

Maunderell tarafından gösterilmiş olan ve Antep'te bulunan kırmızı por-
fer taşı Poccocke'a göre solgun beyazla karışık bazan büsbütün kırmızı bazanda
soluk sarı lekeli. Bunlar Antep mermerleri olup Antep'in şimalında 6 saatlik
mesafede Serpent mahalinden çıkarıldığını zikrediyor. (3) Acaba serpent yan-
ılan taşı dediğimiz taşlar oradan mı geliyor. K. R.)

Sacur nehri hakkında İngiliz Kesney ile meşhur. Olivier "Voyage dans
L, Empire Ottoman" adlı eserinde malumat vermiştir. Bu kitapta Antep Maraş'a
tabi olarak gösterilmekte ve eski adını şüpheli ve gayri muayyen olduğu zikre-
dilmektedir. (Sahife 96)

Sacır nehri Tel Halid denilen yerden de geçer. Kışın Sacur taşar, seyyah
burada bir kaç gün beklemek mecburiyetinde kalır. Sacur büyük ve küçük sa-
cur diye ikiye ayrılır. Rousseau'nun Suriye hakkındaki haritasında da gösteri-
len d-ğirmenler dahi bu nehrin Fırat'a karıştığını gösterir. Sacurnn Fırat nehri-
ne döküldüğü meyilli tepeciklerde bir çok zeytinlikler görünür. Fransız tarihi ta-
bii müdakkiki Rousseau ağaçların küçük olduğunu yazıyor.

Ağaçlar Tel Halit ve çevresini çevirmekte ve fevkalâde verimli bulun-
maktadır. Bier-Birecik şehrinin iki tarafında bulunan sahaya da (Zeytin vadisi)
denildiğini Ebülfeda kaydetmektedir.

Birecik ve havalisinde Antep'te olduğu gibi Türkçe konuşulur.

Burada bir çok Türkmenlerde yaşar. Sacur nehri Türkmenlerle Bedeviler
arasında bir hudud nehrini teşkil eder.

M. Malte-Brun Precis de la geographis universella veya Description de
toutes les parties du monde. Paris 1812

Adlı eserinin 3. nci cildinin 133 üncü sahifesinde şöyle yazıyor:

Antep'in yanından çıkan Koveyk-Kovvaük Halebi iska eder. Antebin ev-
leri bir Amfiteatre şeklindedir. Bu havali çok zengindir. Bütün yollar elmalık-
lar ve bağlarla kaplıdır. Ve burada münhasıran Türkçe konuşulur.

Antep Suriye ve Hakkında tetkikatta bulunanlardan bilhassa eskilerden Wood
ile Buching ve Voyage en Syrie diye bir eser yazmış olan Wolney'i zikrede-
biliriz.

1929 senesinde basılmış Enoylopeia Britancica'nın birinci cildinin 439 ncu
sahifesinde Antep için şu malumat vardır:

Antep eski Doliche Fransız mandası altındaki afazinin tam dışında kalmış bir Anadolu şehridir. Nufusu altmış bin kadar olup bunun üçte ikisi Müslüman Türk ve Bilhassa Türkmen aslındadır.

Miladdan önce iki bininci yılda Antep Hitit sahasında idi. Aslıda Hitit olsa gerektir. Zeus Dolichenus yani meşhur Doliche bugünkü Doluk Antepin iki saat şimali garbisinde bir hüyük üzerindedir. Haçlılar zamanında Hantap kalesi sevkulceyişi bir nokta idi.

1183 te Salahiddin tarafından zaptedildi. Antep İbrahim paşanın Nizip-
teki muzaffariyetinden evvel son üssülhareke rolünü de görmüştür.

1920-1921 kışında Türk millicilerinin müsallah kıyamı Antepte temerküz etmiş ve Anadolunun (Verdünü olmuştur. Altı aylık (X) bir muhasaradan sonra Türklerin bütün mesailerine rağmen şehir Fransızlara teslim olmuştur. Fransızlar 1921 de teşrini-evvel muahedesile Antepi tekrar Türklere teslim etmiştir (1)

Bu günkü şehir 3500 kadem yüksekliktedir. Fıratın kollarından birini teşkil eden Sacur vadisi Antep'in 56 kilometre şimali şarkisindedir. (x x)

Antep kumaşları, kara keçi kıllarından yapılmış çadırları ve keçi derisi sahtiyanları meşhurdur. Yılda 400,000 bin keçi derisi dabagat edilir. Zeytin yağından yapılmış sabunları, ayrıca pekmezi, kök boyası fıstığı, tütün, pamuk ve hubuatı şöhetri haizdir.

Les Colonies frangoes en Syrie Au Xe et XIIIe e siecles. Paris, 1883 (On ikinci ve on üçüncü asırlarda Suriyede Frank kolonileri) diye bir eser yazmış olan E. G. Rey. eserinin muhtelif yerlerinde Antep ve çevresi hakkında malumat verir.

Rey Hatap ile Tulupe'den ayrı ayrı bahseder. Antep için verdiği malumat şöyledir. :

Hantab: Bugün Antep adını taşıyan şehirdir. Bu şehir o vakitler Tulupes ile Edesse-Ürfa prensliğininin büyük bir malikaneseydi. Suni görünen ve her halde insan ellerile sonradan tashih edilmiş olan şehrin ucunda bir tepé üzerinde epeyce mbhim bir kalesi vardır.

Okuyucularla başbaşa :

(Sahife 1 den devam)

kuvvet meydana getirdiğini göstermesi bakımından çok enterasan ve manalıdır. Gelelim festivale: Tek bir ekip her zaman olduğu gibi kıızı ile erkeğile birlikte oynadı. Gazirntep Diğer ekipler her nedense kızlarını getirmediiler. buda başarılarını gölgeledi ve hoş kaçmadı. Ekiplerden bilhassa şehrimizin çeşitli ekipleri Silifke ekibi epey alkış ve takdir topladı, Elazığ, Erzurumdan daha iyi idi. Bütün ekiplerin oyunları çok ilgi çekici idi. Hele ilk defa sahneye çıkan şehrimizin halk türküleri korosu çok beğenildi. Silifke ekibinin okuyucusu bunlar arasında. İddia edebilirizki şehrimiz bu üç günü hakiki bir bayram havası içinde bütün neşeleri ve memnunluklariyle takdir ederek sevindiler. Bizden bu eseri hazırlayanlara binlerce teşekkür ve tebrikler...Saygılarımızla.

Rey bu ifadesini taşvik için başlica şu eserlere müracaat etmiş olduğunu kaydeder.

G. Tyr. L. XII. Ch. 17

Arap Ehli salip tarihi (Hist Aaabes des Groisades) Tulupe. Edesse büyük prensliğinin malikanesiydi. Cuillaume de Tiyre'e göre Turbessel yani Telbaşardan beş altı mil mesafededir.

Rey bundan başka Antaba adlı bir şehirden bahsederken şöyle demektedir:

(Devamı var)

Gaziantep Bağcılığı ve Bağ Ürünlerinin Değerlendirilmesi

(Geçen sayıdan devam)

9- ÖNEMLİ ve FAZLA İSTİHSAL EDİLEN ÜZÜM ÇEŞİTLERİ:

Vilâyetin 30 kadar üzüm çeşidi içerisinde istihlak ve imala elverişliliği ile müstahsilin tabii seleksiyonuna tabi tutularak pilantasyonda yer almış önemli çeşitler 4 numaralı cetvelde gösterilmiştir. Şöyleki:

A- Genç yaşlı ve hastalıklı olupta normal verim endeksinden düşmüş olanlar hariç tutularak 65.000 hektar verimli bağ ve bunun 334.875-335. Milyon Kg. istihsalı hesaba alınmıştır.

B- Vilâyetin ilçelerine göre önemli üzüm çeşitleri ve bunların saha ve verim olarak yüzdeleri bulunmuştur.

Böylelikle Gaziantep Vilâyeti bağlarında bulunan önemli üzüm çeşitlerinden;

a- Dımışkı Vilâyet bağ sahasının % 35,07 nı kaplar olup saha 231.650 dekadır. İstihsal edilen yaş dımışkı üzüm 104 000 tondur.

b- Dökülgen Vilâyet bağ sahasının yüzde 30,2 ni kaplar olup 196 600 dekadır. İstihsal edilen yaş dökülgen üzüm 93.500 tondur.

c- Fumi, Vilâyet bağ sahasının yüzde 14,6 nı kaplar olup 95.700 dekadır. İstihsal edilen yaş rumi üzüm 67.000 tondur.

ç Hönüsü Vilâyet bağ sahasının yüzde 6,5 nı kaplar olup 43.100 dekadır. İstihsal edilen yaş hönüsü 22.500 tondur.

d- Horez Karasının kapladığı saha yüzde 5,7, ve miktarı 25.750 dekada takriben 17.000 ton.

e- Çeşidi 25 i bulan ve Vilâyet çapında yüzde 9,3 bir saha kaplayan diğer üzüm çeşitleri ile istihsal olunan üzümün 65.000 hektar sahada 335.000 ton istihsalimiz olabileceği tahmin olunmuştur.

10- TAHMİNEN ve TAKRİBEN TESBİT EDLMİŞ BULUNAN 335 BİN TON RADDELERİNDEKİ İSTİHSALİN HALEN KIYMETLENDİRDİĞİ YERLER:

a- Vilâyetin genel olarak iç istihlakı (yaş ve kuru olarak)	50.000 Ton
b- Vilâyet haricine (diğer vilâyetlere ve hariç memleketlere yaş sevkıyat)	75.000 "
c- Vilâyet şarap ve Rakı fabrikalarına, Kilis Şarap Fabrikasına, Burç, Çapalı, şarap mamülleri ile Köşebağ ve emsaline.	5.000 "
ç- Sucuk, bastık emsali mamüller için (yaşa tahvilât)	15.000 "
d- Pekmez (yaşa tahvilât)	600 "
e- Kuru üzüm (yaşa tahvilât)	125.000 "
	<hr/>
Yekûn	330.000 Ton

11- BAĞCILIĞIN GAZİANTEP VİLÂYETİ İÇİN İKTİSADİ ÖNEMİ :

Vilâyetin üç iktisadi ziraat çeşidinden biri bağcılıktır. Bunlardan Zeytin dikime müsait saha yekûnunun yüzde 65 ilâ 70 ni tamamlamış durumdadır.

Gaziantep'in ihtiyacı bulunduğu geniş mikyastaki zirai inkişaf plânlamasında mühim miktarda Antep Fıstığı ve bağa yönelmek iktiza etmektedir. Bunun belli başlı üç ameli sezilmektedir:

A- Boş müsait sahaların fıstık ve bağ dikilmeleriyle kıymetlendirilmesi,

B- İklim elverişsizliğinden rantabil olamayan tarla ziraatının yerini, bağ bahçe ziraatına terk etmesinin tab'i seyri ve sonucu.

C- Bağların yalnız başına olduğu kadar, fıstık ve zeytin plântasyonlarında dahi ara ziraatı olması sebebiyle mühevvik ve teminat unsuru olmaktadır. Bu sebeble üç (A, B, C) pragrafların amillerile tahassül, eden zirai vechelenme fıstık ve bağ konularında zaruri olarak toplanmaktadır.

İşte bağcılığın Gaziantep Vilâyeti için en önemli iktisadi oluşu da budur.

II- GAZİANTEP BAĞCILIĞININ DURUMU :

1- Halihazır durmı :

88.000 hektar sahada 350 bin tona yaklaşan mahsulu ile Vilâyetimiz bağcılığı ekistansiv ziraat şekliyle ortalama verimli olabilmektedir.

Gübreinin hemüz bağlara teşmil edilmeyişi, bağlarda toprak ve su koruma kültürünün yayılmayışi, Floksera, Skatitra gibi büyük zararlılara karşı bunların izrar ve tetidleriyle mütenasip ehemmiyetli bir mücadele yapılmaktadır. Bütün bunlarında toprak işletmesini (Sürme) çok iyi yapan bağ müstahsilimiz için benimsenmiyen veya imkânsız işler olmadığı; Ancak cümlesinin maddi imkâna işler olmadığı; Ancak cümlesinin maddi imkâna istinat ettiği üzüm ise teşkilâtsizlik yüzünden halen harcanan emeği karşılamasında tereddüt edilecek kadar düşük fiatlarla satıldığı meydandadır.

(Devamı var)

Köylerimizi Tanıtıyoruz :

Batal Köyü

Derleyen: M. Oğuz Gögüş

Köy 15 Kilometre kare. İl merkezine uzaklığı 29 Km. Erazisi dalgalı, hane adedi 180. Nüfüsü 483 ü kadın, 450 si erkek olmak üzere 933 dir.

1 Beş sınıflı İlkokul, 360 okuma yazma bilen, 1 cami, 1 berber, 1 bakkal, 1 Nalbant, 2 Marangoz vardır. Köydeki arazi dönüm olarak şöyledir:

Tarla 3000, Ekili arazi 2000, Nadas 1000, Bağ 1000, Fıstıklık 7000, Sebze bahçesi 200, Zeytinlik 1500, Çayır mer'a 300, Kayalık Çorak 2000, Meyvelik 300. Diğer mahsuller 200, dür. Ayrıca: 1 çay, 2 kuyu, 150 karasaban, 100 harman taşı, 2 traktör, 100 döven, 2 traktör arabası, 1 zeytin yağ imalâhanesi, 1 srbunhane, 10 Dokuma tezgahı bulunmaktadır. Mahsullerin dönüm olarak ekilişi: Buğday 1500, arpa 500, mercimek 500, burçak 500, dir.

Zeytin 1500 dekar 1500 adet, dut 20 dekar 200 adet, ceviz 15 dekar 200 adet, Nar 5 dekar 100 adet, Zerdali 40 dekar 400 adet, Kavak 10 dekar 3000 adet,

Koyun 300, Kıl keçi 250, Arı kovanı (eski) 600, Tavuk 600, Beygir 20. Katır 5, Eşek 40, Öküz 50 adet tir.

Evliya Çelebi Antep'i Anlatıyor

Elhasıl bu şehrin methinde lisan kasırdır.

Bunda olan ulemanın (Hocaların) vefreti (çokluğu) bir diyarda yoktur... Reşid (akıllı) necip (yüksek) |sıbyanı (çoçukları) olur... Gerip dost, erbabi marifetten, (bilgili insanlar) halim ve selim (yumaşak insanlar) halkı vardır. Bir muhabbet ve müveddet (sevgi ve bağlılık) üzere ihtilât (geçinirler) ederler. Kim sair (diğer) büldan (şehir) kavmi (halkı) ânlarâ gıpta ederler... ve her hanede bağ ve bahçe ve havuz ve şadran selsebiller revan (akıp) olup gûnagûn (günbegün) servü çinar ve limun, turunç ile müzeyyen (süslü) şehri âzimidir... Ve bu şehrin âbı (suyu) havasının letafetinden halkın renk ve ruyları (yüzleri) hamret (kırmızı) üzeredir. Keferesi (kâfirleri) yoktur... ve cümle hanedir... Ve 8067 toprak ve kirec örtülü mämur ve âbadan sarayı âlilerdir. (saray gibi) Nice hanları dahi vardır, Cümle çarşuy pazarı taştır... Nehri sacur Batal yük nam (denilen) mahal (yerden) altından huruç (çıkma) edüp... Halep şehrine revan (akar) olur... Uşrû sülânı (padişah vergisi) verir yetmişbin müsecel (kayıtlı) bağdır. Ve doksan üç kere yüz bin ve kırk altı bin tiyek (omca) tir. Ve cümle canibi (etraf) erbaisin (dörf taraf) de dağlar bağlar ve halkı sağlardır...

ve cümle halkı şirin yediklerinden şirin söylerler.

Elhasıl bu şehrin methinde lisan kasır (buradaki kasir aciz manasınadır) dır.

Şiir Köşesi :

G Ö R Ü Ş

Şükran HACİHANİFİOĞLU

Karşıya baktım çarşafı deniz
Sanki gökyüzü solgun bir beniz
Batıyor güneş artık belirsiz
Çoban yıldızı çıkmadı henüz.

Parkta otmuşlar gülüyor her yüz
Sanki gam yok her şey düpedüz
Kız kulesi ortada venüs
Yolcular bekliyor vapur gelmedi henüz

Çelebi Ailesine ait bir şecere

Ahmet Çelebi Camisi ile medresesinin yapıcısı olan Ahmet Çelebi-nin Hicri 990-1474 de şeri mahkemede nesebisinin isbatı dolayisile mahkeme sicilinden aynen alınmıştır.

Vechi tahriri sicil budurki Nefsi Antep'te vaki mahalleyi Amuda sakin Maşharil müderrisin mevlana Şemseddin Ahmet Çelebi vel'ep vel'üm karındaşı mevlana Abdullah Çelebi İoni merhum ve mağfurlehu mevlanel'älim elfadıl maşharil müderrisin seyyit Yusuf İbni seyyit Yusuf İbni seyyit mürad bini seyyid mürsel eşşehir bi mevlana Meclisi şer'a gelüp tahriri meram edip asıl aslımız di-yarı Acemden olup gelüp Vilayati Maraşta tavattun edüpmerhum müşarün ileyh babamız Seyyit Yusuf Fermaına değin nesebimiz mevcud idi. Kazayı Antep'te Güceğe nam karye de merhum mezbur İmam olup gece ile evimize hırsız girüp şeceremiz ile külli esbabımız sırka olundu. Sureti şecerede mestur ceddialamız olan Seyyit mürsel Seyyit Hüseyin evladından Seyyit Hüseyyin Süleymana müntehidir. Ve Seyyit Süleyman mevlana'elälim Elfadıl, Hazreti Seyyid Musayı saniye ve Musayı sani mevlana elälim Elkâmil elfadıl seyyid İbrahim hazretlerine ve Sey-yid İbrahim İmam Hümam İmam Musa Kazım İbni İmam Cafer Sadık Bini İmam Muhammet Bakır bini İmam Ali Zeynelabidin bini İmam Sait Saptı şehit Eba Abdullah elmezbur İmam Hüseyin Bini Ebu-riha tıyn İmam Ekrem Halifeyi Ra-bi Zücul tubul İbni Âm Resuli Kibriya Hz. Muhammet Mustafa Sellallahı aleyhi veselem Emirü'l müminin Ali İbni Talip bini Abdül Muttalip Bini Haşım Müntehi-dir. Deyu malum olan kimesnelerden Kudumissadat ve Umdetissadat Mevlana Mu-hammed bini Seyyit Mustafa ve Seyyit Mustafa ve Seyyit Hacı Piri İbni Seyyit Rüstem nam şahitlerin ihzar edüp şahadet edüp dedilerki Mevlana Ahmet Çele-bi ve karındaşı mevlana Abdullah Çelebi Müşarün ileyh Seyyit Yusuf Eşşehir bimevlana emir oğullarıdır. Ve Seyyit Yusuf Seyyit Mürsel oğludur. Seyyit Murad Seyyit Mürsel oğludur. Ceddî alaları Seyyit Mürseldir. Ve sureti şecerede nesepl-eri Hazreti İmam Hüseyin Radiyâllahi taala Anhi hazretlerine müntehidir. Dedik-lerinde şahadetleri hüsnü kabul ve vaki olup tescili sicil olundu. 995 hicri Cilt 7 Sahife 69

İNCİLİ PINAR

(Merhum Arif Serdengeçti'den)

Adıda sihirlî incilî pınar
Her geçen yolcuya soğuk su sunar
Diyorlar suyunda başka bir tad var
Ey pınar suların başımısın

Aksinden fer alır gece yıldızlar
Tenhada yıkanır ak donlu kızlar
Periler dinünden ayınınmı var
Ey Pınar kövserin kardeşimisin

Tenba göremezsın bir an başım
Asırlar karartmış yalçın taşım
Sorsamda bilen yok kaçdır yaşımı
Ey pınar tarihin sırdaşımısın.

Pek durgun akarsın bir derdinmi var
Yadında kimlerin sesi uğuldar
Diyorum arttıkça bağrında sular
Ey pınar dağların göz yaşımısın.

Yukardaki şiir; Merhum Arif Serdengeçti tarafından Gaziantep'in bir zamanlar dillere destan olan Incili pınarının başında seher vakti mehmurluk bozarken söylenmiş bir şiirdir.

Ne yazıkki on yıldan bu yana bu güzelim pınar kurumuştur. Ve bu suretlede Gaziantep'in sayılır mesire yerle-rinden biride tarihe karışmıştır.

Gaziantep'in son yüz yıllık sağlık durumu

Op. Dr. MECİT BARLAS

(Geçen sayıdan devam)- Gaziantep Fransız harbi esnasında binaya çeteler gizleniyor bahanesiyle, Fransızlar tarafından hastahane binaları bombardımanla tahrip edildi. Antebin İstirdadından sonra belediye tarafından Emniyet otelinde 15 yataklı muvakkat bir hastahane kuruldu. Buranın tıbbi ve cerahi işini ben idare ettim. Benden sonrada Cevdet bey isminde askerî bir doktor ondan, sonrada Ömer Lütfü bey isminde askerliktek müteakib bir meslektaş idare etti. 1921 de 20 yataklı belediye hastanesi Amerikan hastahanesinin bir kısmını işgal etti. 1923 de evvelce ermeni eytam hanesi olan şimdiki binaya nakledildi. 1927 de hastahane belediyeden özel idareye devredildi. Doktor Nuri Arkan sertabib ve operatörlüğe, Doktor Abdülkadir Göksel'de fahri rontgen mütehassıslığına tayin edildiler. Bundan sonra arka arkaya Doktor Nuri Aktaner ve Kemal Özaka ve onu müteakip hep değerli arkadaşlar hastaneyi günden güne tekâmüle sevk ettiler. Doktor kadrosu ve yatak adedi artırıldı hastaneye yeni pavyonlar ve kısımlar eklendi. Son senelerde hastahanesinin inkişafına izah lüzum yok. 1954 de hastahane muvazenesini unumiyeye devredildi

(1930 Tarihinde)

Merhum arkadaşımız Doktor Saip Özer tarafından 10 yataklı bir doğum evi kuruldu buda zannederim. 1943 tarihine kadar faaliyette bulundu. 1943 te doğum evi hükümete devredildi aynı binada 10 çocuk 10 doğum olmak üzere 20 yataklı hastahane yapıldı. 1957 de doğum ve çocuk hastahanesi 100 yataklı şimdiki binaya nakledildi. Halen mamelette azami hizmet etmektedir. Bu 100 yatak da şehrin ihtiyacına kifayet etmediği söyleniyor.

1930 da bütün Türkiyede olduğu gibi Vilâyetimiz ve şehrimizde de Trahom mücadelesi başladı. Dr. Kâşif Ömer ve Doktor Nuri beyler tarafından Trahom teşkilâtı yapıldı. Evvelce dispanser sonra da Trahom hastanesi tesis edildi. Bütün köylere kadar Trahom yüzünden kör olmaktan kurtuldu. Evvelki ve sonraki bütün arkadaşların himmetleri takdire değer.

1910 de Antebe geldiğim zaman Ermeni teheirinden dolayı şehirde Doktor Hösepten başka doktor kalmamıştı. Doktoru olarak benden evvel Antebe Doktor Hamit Uras ve daha evvel de Doktor Abbas namında bir meslektaş gelmiş. Doktor Hamit Uras o sırada Antepten muvakkaten ayrılmıştı. Bir zaman sonra muhaceretten bir kaç ermeni doktor tekrar şehre geldi. 1336 Antep, Fransız harbi başladı. Harp mecruhları ile meşğul oldum. Harpten evvel ve harpten sonra birkaç binada birkaç yataklı sağlık evi tesis etmişim. 1931 de 20 yataklı bir hastahanesinin ruhsatını aldım. Saydığım ehemmiyetli tesisler arasında benimki de naçiz ve mütevazî bir müessesese olarak memleket sağlığına hizmet etmek emelindedir. Netice olarak şunu arzederimki, son yüz yılın birinci yarısında saydığım müesseseler memleketine sıhhatine hizmette büyük rol oynamıştır. 50-60 senesinde şehrimize 60 Türk doktor arkadaş halkın sıhhatine hizmet etmektedir. Bunlarla iftihar ederiz. Bu müesseselerin daha gelişmesi daha randımanlı olmaları ve ideale yaklaşmaları en büyük milli arzudur.

GAZİANTEP SAVAŞININ Bilinmeyen Yönleri

(Geçen sayıdan devam)

Yazan: Yasin Kutluğ - Birinci BMM Üyesi-

Birecik hareketından sonra (Mart 920) yıkılan Sacur köprüsünün sağ tarafında demiryol üzerindeki trende düşman kuvvetlerini muhasaresi kararlaştırılmıştı.

Antepten Nasır bey (Fevzi Ocak) bir müfreze ile Akçakoyunludan Nizipli Habeş efendi kuvvetleri Kersentaştan, Halfeti milli kuvvetlerinde Arap Azze ve İspaha hüyüklerini tutarak düşman trenini sarıyoruz. İstilâcılar ihata edilmiş. Fakat birbirleriyle irtibatı ve kumandaya bağlılıkları bulunmayan milli kuvvetlerin ayrı ayrı saldırıları neticeli bir muvaffakiyet temin edemiyordu. Bu muhasara bir kaç gün devam ettirildi. Düşmanın teslim olacağını, trendeki Gardifenler bir takım hareketlerle söylemek istiyorlardı. Hatta bir vağondan bir kısım malzeme de elde edilmişti. Halfeti kuvvetlerinden Sörük köylü Mesito orada şehid düştü. Çardaklı Mustafa ağa kuvvetlerinden de bir kişi yaralandı. Havada düşman tayyareleri görüldü. Düşman yardımcı kuvvetlerinin de tren yolundan Akçakoyunlu istasyonuna doğru ilerlediği duyuldu

Tayyareye karşı toplu durmanın bir tehlike teşkil edeceğini düşünen milli kuvvetler sağa sola sarkdılar.

Halfeti kuvvetlerinin tuttuğu Arap Azze hüyükü düşmana ateş etmeye çok müsaid idi.

Bir gün şafakla birer ikişer trenden inen ve sacur suyu üzerine dağılan düşmana bir ateş baskını yapıldı ve çok müessir oldu.

İspaha köyü tamamen boşaltıldı. İlbyeli aşiret resi Ümmet bey oğlu Bilâlim odasında dayım oğlu Said ile kühne bir hasır üzerine yattık. Gün olduki

Mustafa Kemal Atatürk tarafından
Yasin Kutluğ'a verilen imzalı bir fotoğrafı

para elimizde yiyecek bir şey bulamadık. Çünkü o civar köylüler daha cenuba çekilmişlerdi. Umumi harbden Akçakoyunluda tanıştığım Bilâl beye bir mektup yolladım ve harekete iştirakini ve mümkünse paramızla bize erzak ve 25 kadar silâhli ile Bilâl bey İspaha köyüne geldi. Fransızlar tarafından çok sıkıştırıldığını bütün aşiretlerinin ve köyelerinin istilâ altında bulunduğunu ileri sürerek millî mücadeleden bu suretle mahrum kaldığını ve fakat netice itibarile Türkiyeden aslâ ayrılmıyacağını söyleyerek mazeret diliyordu.

Türk olan bu İlbeyli çocuklarının Türke hiyanetleri beklenemezdi. Bir yanlışlığa kurban gittiklerini (Ömer Özbaş) da folklor derlemelerinin 9 uncu sayfasında işaret etmiştir.

Bilâl bey geldiği yere avdet etti. — (Özdemir soyadı alan Bilâl beyin iki kızının Besnili Yakup paşa oğullarına nikâhlandıklarını veyakında Türkiyeye bağlılıklarını öğrenmiş oluyoruz.)— Akçakoyunludaki kuvvetlerin Antebe ve Kersentaştaki kuvvetlerin de Nizibe avdetleri üzerine Kersentaşa geliyoruz. Devamı var

Gazianfep'in Rehberi :

Oteller ve Lokantalar

1/A Gurubu Oteller

Gülpalas Kayacık yolu üzerinde Tlf: 1530
Yıldız Oteli 2. Kat) Suburcu cad " 1072
Ali veli oteli (2. Kat) Suburcu cad. " 1066

2/A Gurubuna dahil oteller :

Yıldız oteli (1 ve ikinci kat) Tlf: 1072
Öztürk oteli " 2359
Toros oteli Kayacık yolu üzerinde " 1125
İpek palas Suburcu cad. " 2408
Güney palas Şehreküstü cad.

Eser oteli Karakabirde yeni hal karşısı
Tunaç oteli Karagöz caddesi Tlf: 1580
Şafak oteli İnönü caddesi
Baydar oteli Suburcu cad. (1 ve 12 Nolar)
Aliveli (Birinci kat) Suburcu caddesi

Rüya palas Abide karşısı
Fırat oteli (Karagöz caddesi)
Cihan palas " " "
Nakip " " " "
Fıstık oteli Şıhcan caddesi Tlf: 3245
Fındık oteli Yeni Garajlarda

3/A Gurubu oteller

Santral Palas Eski Nakip medresesi yeri
şehreküstüde
Ankara oteli Kunduracı çarşısı
Bakbak oteli Yeni garajlarda
Mercan palas oteli
Yeni Emniyet oteli Karagöz caddesi

Vilâyet oteli Bahklı caddesi
Ugur palas oteli Eski hal yanında
Kristal oteli Karagöz caddesi
Yeni sümer oteli Karagöz caddesi
Baydar oteli (Arka kısım 13-29 Noya kadar
karagöz caddesi

Lale palas oteli Karagöz caddesi
Yeni hal oteli Yeni hal üstü
Hürriyet oteli Eski tapu dairesi eski hal yanı

Birinci sınıf lokantacılar :

Sümer Lokantası Kâmil Demir Suburcu cad.
Tlf: 1504
Develi Lokantası Suburcu caddesi " 1596
Bahçeli Lokanta Abdülkadir Karabay Suburcu
cad. Tlf. 2727

Gar Büfesi
Turizm Lokanrası Kemal Serçe suburcu cad.

İkinci Sınıf lokantalar:

Şen lokanta Ali Şenkaya Suburcu caddesi
Bizim lokanta Osman Metin Suburcu caddesi
Merkez lokanta Mehmet Öcal Karagöz cad.
Çanlaya lokanta Metin Süner Yeni hal
Arif Tanrıtanır lokantası Karagöz caddesi
Lezzet Lokantası Suburcu caddesi
Gülşen lokantası Mehmet Canseven Suburcu
caddesi
İmam Çağdaş kebab evi (Meşhurdur) Uzun
çarşıda

Dergimiz için gelen yazılar:

" Sevgili M. Oguz Göğüş,

Eksik olmayan (Gaziantep'i tanıtıyoruz" un çıkan dört sayısını bana gönderdiniz. Gerçekten ilgi çekici konular buluyor ve çok faydalı bilgiler veriyorsunuz Derginiz, Gaziantep kültür hayatının çok önemli bir belgesi olacaktır. Onu desteklemek, ona yardım etmek bu şehir evlâtları için borçtur. Kendimide bu borçla yükümlü sayıyorum. Türk dil kurumunun 30. yıl dönümü dolayısıyla son zamanlarda bir kaç eser hazırlamam lazım geldi Bu işlerden kurtulur kurtulmaz sizin için de yazılar hazırlıyacağım. Size başarılar diler gözlerinizden öperim "

Dil Tarih Kurumu
Ö. Asım Aksoy

Sayın Bay M. Oguz Göğüş:

"Dergi fevkalâde ve mükemmel bir eserdir. Birinci nushayı göndermediniz. Eğer mevcudu varsa lütfen adresime göndermenizi rica ederim. Muvaffakiyetinizi dilerim.

Cevdet Aksoy
Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü
T. ve Müşavere Heyeti Reisi
Ankara

Sayın M. Oguz Göğüş:

"Bilhassa Gaziyurdumuzun bakir bir ihtiyacına parmak basmaklığınızdan dolayı sizi tebrik ederim."

Diş Doktoru
Mahmut Kozanlı
Adliye karşısı-Ankara

Kardeşim Bay Oguz:

" Bu eseri büyük bir gayret ve araştırma ile meydana getirmeye muvaffak olan sizi, ne kadar tebrik etsem yeridir. İnşallah emekleriniz boşa gitmez. Ve Gazi yurdumuzun, bir çok âilelerince meçhul olan ecdadlarının durumunu gayretinizle aydınlatmış olarak şükran ve minnetlerini kazanmış olursunuz." İşlerinizde başarılar diler muhabbetle gözlerinden öperim.

Tekel Müdürü
Cevdet Güceylioğlu
İskenderun

DERGİMİZİN NOTU : Hakkımızda lütfen göstermiş olduğunuz iyi temenniler dolayısıyla sizlere ne kadar teşekkür etsek yeridir. Bizi hiç layık olmadığımız halde iltifatlarınıza boğduğunuzdan ötürü sonsuz minnet ve şükranlarımızı arz ederken hepimizi memleket uğruna hizmetten geri koymamasını dilerim. Hürmetlerimle.

Dergi sahibi
M. Oguz Göğüş

Mühim Bir Açıklama

Bu dergi Gaziantep'lilerindir. Daha doğrusu Gaziantep'i sevenlerindir. Bu derginin çıkmasına yardım ve çalışmalarımızı teşvik âmacile 100 adet

kültür derneği almaktadır. Ayrıca yüzden fazla şehirlerdeki şoför ve otomobilciler derneğine, şehrimiz şoförler ve otomobilciler dernek başkanı Ömer Açıoğlu elile ödemeli olarak gönderilmiş ve bedelleri gelmiştir. Yalnız Kayseri şoförler ve otomobilciler derneği, dergimizi açıp okuduktan sonra iade etmiştir.

Bundan başka yine şehrimiz Turizm dernek başkanı Kimya Yüksek mühendisi Fuat Karakaş delaletile 155 den fazla Türkiyedeki bütün Turizm derneklerine birer takım gönderilmiştir. Ve Gaziantep'e aşıklar bu dergiye abonedirler.

Şehrimizde bulunan Amerikalılar derimize abone oldukları gibi Amerikada bulunan bazı adreslerde vererek bu suretle 10 dan fazla dergimizde Amerikaya gitmektedir.

Ayrıca Amerikadaki Türk yüksek sefarethanesinde bir takım dergi gönderilmiş ve Fransızların Türk Verdünü dedikleri Gaziantep'in Amerikada yakından tanınması için gereken ilginin gösterilmesi istenmiştir.

Bunlardan başka bütün Ecnebi memleketlerin sefarethanelerine imkânlarımız müsaide olduğu takdirde dergimizden birer takım gönderilmesi düşünülmektedir. Bu suretle ufacık imkânlarımız sayesinde Gaziantep'imizin bütün cihan tarafından tanınmasına çalışılmaktadır.

Tebarüz ettirmek isterizki :

Gerek turistler ve gerekse Türkiyeli bir yolcu ve hatta bir Gaziantep'li bu memleketin içini ve dışını her yönüyle düşünün ve bu gününü ancak bu dergi ile tanıyacaktır. Onda bütün Antep'e ait bilgileri bulacaktı.

Bizi yolumuzda giderken teşvik ve tebrik maksadıyla iltifatlarını esirgemiyen yüksek düşünceli ve ileriye görür bu kentin yetiştirdiği muhterem zevata ve Gaziantep'e aşık kimselere hürmet ve minnettarlıklarımızı en derin saygı ile sunarız.

Dergi sahibi
M. Oğuz Göğüş

Not : Bu arada dergimizin dizgi ve baskısını titizlikle yapan mürettip Fevzi Sabah'a teşekkür ederiz..

Bunları Biliyormusunuz?

- 1- 1238-1822 de Hacı Mustafa Teymur doğdu. (Hacı Mustafa Faki müftü Rifatın babasıdır.)
- 2- 1246-1830 da İnce bayraktarın oğlu şehri muhasara etti.
- 3- 1248-1832 de Mehmet Ali (Mısırlı) Paşa geldi ve ince bayraktar kaçtı.
- 4- Padişahın adaleti :

Hazine adına kendisinden borç para alınan bir yahudinin ölümü üzerine bir vezir, Yavuz Sultan Selime bir mektup yazarak, yahudinin çocuk çocuğuna çok para bıraktığını hazine borcunun verilmesinde olabileceğini bildirmiş.

Yavuz bu tezkirenin altına şu satırları ilâve ederek iade eder. :

"Ölene rahmet, malına bereket, çocuklarına âfiyet bu nameyi bana sunana lânet" der.

Gaziantep'e şimdije kadar gelen valller zamanında olan mühim işler ve olaylar

(Geçen sayıdan devam)- 7- Vali Burhanettin Teker: Bu vali zamanını, memleketimizin faal inşaat devri diye adlandırmamız ve bu valiye inşaatçı vali demekliğimiz yerinde olsa gerektir.

Şhreküstüde son otobüs durağındaki evvelce yeni okul, şimdi ise Ahmet Çelebi denilen okul binası hakkında yardımlarını temin ederek bu vali yaptırmıştır. Hatta sağındaki solundaki evlerde arsalarından birer miktar kâfi kısım vermek üzere bu okul meydana gelmiştir.

Kavaklıktaki vali konağı ve bahçesindeki havuzu yine bu vali yaptırmıştır.

Bölge spor sahası ve tribünü, atış polikani tamamen zamanında yapılmıştır. Hatta Bölge spor meydanının giriş kapusunun sol tarafındaki mermer levhada, yapıldığı tarih ile kimin tarafından yapıldığı yazılıdır.

Dayı Ahmet Ağa ilkokulunun bahçe duvarları ve korkulukları yine bu vali zamanında yapıldı.

Zamanında Şarap Fabrikasının temelini ilk harcı kendisi koymuştur. Erkek Sanayi Enstitüsü, Ticaret sarayı, Aygır deposu (Şimdi saçaklı ilk okuludur) yine bu valiye nasip olmuştur. Yine bu vali zamanındadırki şehrimizde ve bütün Türkiyede bir okuma seferberliği açılmış olduğundan buna bir örnek olmak üzere İsmet paşa (şimdiki Şehitkâmil ilkokulu) tamir ve tadil edilmiştir.

Nizip yolu ve Akçe koyunlu yolları yapım ve tamirine esaslı surette bir hız verilmiştir.

O vaktin Nafia Müdürü bulunan Mühendis Muhlis Dai (Şimdi hâci olmuştur) geceyi gündüze katarak çalışmıştır. Dairede mühendis kütüğü yüzünden ve işlerin çokluğundan işleri günü, gününe yetiştirmek için uykusuz kaldığı günler olmuştur. Bunun böyle olduğunu bilenlere -elbette çalışacağım çünkü ben bu memleketin evladiyım- cevabını vermiştir.

Vali Burhanettin Teker otoriterdi. Memurlarına ve idaresine hakimdi. Aklına koyduğu bir inşaat için ne yapar, yapar para bulurdu. Memuru çalıştırmasını bilirdi.

Vali konağı içindeki makam odasının üzerinde Kapuyu vurmadan giriniz" yazılı idi. Hasılı şehrimizde çok eseri vardır. Allah kendisine rahmet eylesin.

Vali Burhanettin Teker zamanında memlekette bir ekmeck sıkıntısıda baş göstermişti. O zamanlar şehirler arası telefonlarında bulunmayışından valinin işi zor duruma düşmüştü. Fakat kendisine en büyük yardımcı olan o zamanın belediye reisi Hamdi Kutlar ile birlikte civar şehirler halkına parmak ısırtacak bir şekilde çalışmalarını üzerine şehir bu ekmeck sıkıntısını atmaya muvaffak olmuştur.

(Bu hususu belediye reisleri ve icraatları serili ve yine bu dergimizde yayınlanacak olan yazılarımızda belirteceğiz.)

Yine bu vali zamanında yapılan şimdiki şarap fabrikası için zamanın gazetecisi olan Hüseyin Beyaz kendi çıkardığı gazetesinde "Dağ başına yapılan şarap fabrikası" diye hayırmıştı. İşte bu gün şarap fabrikamız hemen, hemen şehrin orta yerinde kalmıştır.

Şimdiki Balıklı caddemiz yine bu vali zamanında Bülbül zade Hâci Abdullah Bayramın evinin içeriye çekilmesi ile genişletilmiştir. Yine bu vali zamanında, benzin, gaz, lâstik, ip-lik tevziine başlandı. Ve bu günkü zenginlerimizden bir çoğununda temeli bu suretle atılmış oldu.

(Devamı var)

Gaziantep Evliyaları

Yazan: Cemil Cahit Güzelbey

GAZİANTEP ve İKİ HALİFE:

Gaziantep'in dini geleneklerinde ikinci halife Hz. Ömer'le dördüncü halife Hz. Alinin özel bir yeri vardır. Bu sebeple Gaziantep evliyaları arasında bu iki islam ulusundan da bahsetmek gerektiğini duydum.

HAZRETİ ÖMER

Gaziantep'i Bizaстан alarak islam ülkeleri arasına katan ilk fatih Hz. Omerdir. Fetihden sonra kalenin batı güneyinde Alleben deresine inen az meyilli sırta daha sonraki sakinlerinin tapıncağ dedikleri bir cami yaptırdı. Kendi adile anılan mabedden ilk (Allahü Ekber) sesleri kale sırtlarına çarparak yangırlar yaptığı vakit tanrıyı, bir, Hz Muhammedi hak peygamber tanıyan belde halkına bir müjde verdi.

Uygun talibi çıkmıyan bahtı bağı kızlar için camiye gelinir. Allaha niyaz edilirse, anahtarın kilidi açması gibi talilerindeki kör düğümde çözülür.

Bin üç yüz bu kadar yıl önce kurulan bu âdet hâlâ devam eder: **Hasırcı** zade camii'nin tamiri için yazdığı tarihte bunu şöyle ifade eder: "Fatih kilidi mün-yeye bu baba münhasırdır. (Bab kapu) 1267

Yani mürad hasıl olma kilidinin açılması yalnız bu kapuya mahsustur. Şakir Sabri Yener kilid açma törenini (Gaziantep kitabeleri) adlı eserinde şöyle anlatıyor:

"Yaşı geçtiği halde koca bulamıyan kızlara bahtı bağı derler. Buna kilit açtırılır. Eskiden altı patlar gibi uzun boylu tepeden açılma kilid olurdu. Bununla-atların ayaklarını bukağırlardı. İşte bu kilit bir cuma günü cuma namazı kılınırken yaşlı bir kadın tarafından Ömeriye camiine götürülür. Bir çocuğa cuma namazı kılınır kılınmaz açtırılır. Bu işte her kadın en evvel kendi kilidinin açılmasına gayret eder. Çünkü kilidi en evvel açılan kızın bahtı daha çabuk açılır. Onun için selâm verilir verilmez, çocuklar yaydan fırlamış gibi sofaya fırlarlar. Sofa ana baba günüdür. Kadınlarla çocuklar kuş karışması olurlar, kilit açtıran, açtırana. Kilidi açana bir kaç kuruş verirler. En evvel açan tabii biraz daha fazla alır. Çocuklar onun için camiden çabuk çıkarlar. Namaz kılınmaya kadar kadınların ellerinde kilit ve anahtar melul ve mütevekkil beklemeleri kilit açılma curcunası, cidden görülmeye değer. Bu iş için başka bir kilid kullanılmaz neden bilmem. Bu kilidler beyaz bir bez parçasına sarılı olarak götürülüp getirilmesi bir gelenektir. Bu iş Antep havalisinde yalnız Ömeriye camiine mahsustur." (Başpınar dergisi Sahife 25)

Camii'nin sofasındaki bir tarihe göre Hicri 607 yılında cami tamir görmüştür.

HAZRETİ ALİ

Tarih kitapları Antep'in Hz. Ömerin hilafeti zamanında, cennetlik oldukları peygamberimiz tarafından müjdelenen 10 kişiden Ebu übeydetülcerah komitasındaki İyaz İbni Ganem tarafından zaptedildiğini yazar.

Halk söylentileri ise yazılanlardan başkadır. Buna göre şehrin doğusundaki (Meñter kalede) ki kayadan oyulmuş öksürük deliği fetih sırasında Hazreti Alinin yumruğu ile açılmıştır. Buradaki at ve insan ayağı izleri, dül, dül ve Hz.

Aliye aittir. Kalenin batı yamacındaki değirmen taşını andırır siyah taş kale ve şehrin muhasarası sırasında Tanrının arslanı tarafından atılmıştır.

İspatırın köyünpeki yarık kaya Zülfükarın isabeti ile biçilmiştir. Alleben-
deki Ali pınarı Düldülü'nü ayağını vurması ile kaynamıştır. (Başpınar dergisi
sayı 1)

Eski ilk öğretim müfettişlerinden büyük folklörcü rahmetli Rıza Yalman
tarafından elde edilip istinsah edilen ve bundanda emekli öğretmen Mustafa Gü-
zelhanın istinsah ettiği manzumhikâyede Ebu übeydetül-cerrah ve ibni Ganemin ad-
ları geçmiyor. Halife Hz. Ömer'in baş komandanı Hz. Alidir. Halk Antep'in fatihi
olarak Hz. Aliyi biliyor. Merdanın Antep'te türbesi yoktur. Ama buralı her Müs-
lüman gönüllü onun türbesidir.

Antebin surları Eshabın türbeleridir. Hz. Ömer ülkesine kattığı bu şirin
ülkeden ayrılırken muhafazasına bıraktığı askeri birlik komutanları şehrin surla
çevrilmesi gereği üzerinde dururlar. Halifenin cevabı şudur :

-Antep surlarla çevrilmiştir.

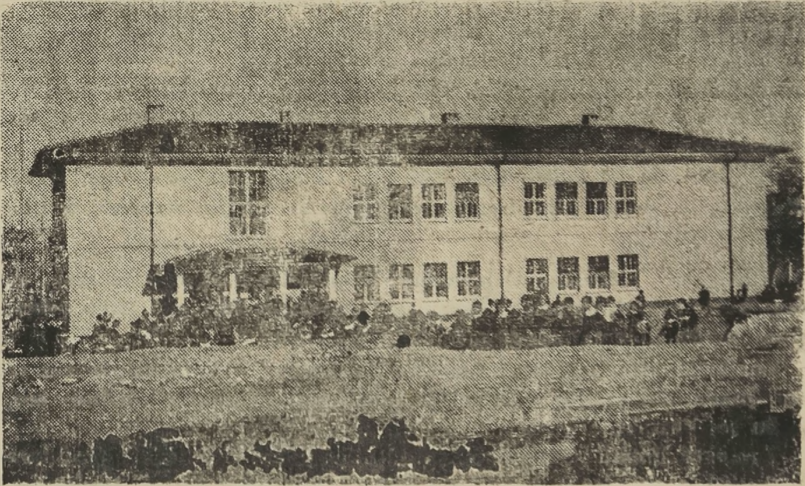
komutanlar bu cevaptan bir şey anlamazlar ve sorarlar:

-Nasıl ya emirilmü'minin?..

Hz Ömer açıklar:

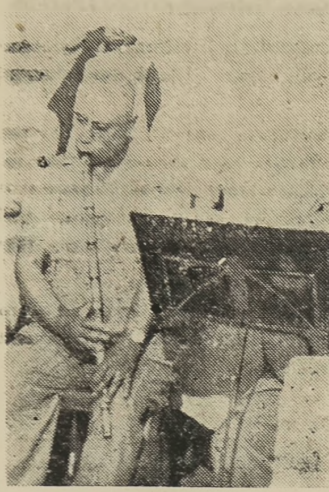
-Antep'in çevresinde manevi surlarımız vardır. Sahabeden beş arkadaşı-
mızı buraya göndük, gidiyoruz. Said İbni ebi vakkas, Akkaşe, Karaçomak, Pir-
safa, Davudu Ejder. Bu bölgenin manevi bekçileridir. Antep'in surlarıdır. Allah
bu şehitlerimizin mezarlarını Küffara çiğnetmiyecektir. (Bu rivayet 1931 Kası-
mında baba annem Vahide Güzel beyden not edilmiştir.)

Antep bundan sonra bir kaç defa hıristiyanların eline geçmiş isede son-
radan temelli olarak islam memleketleri içine girmiştir. 1920 yılında topile, tan-
gile, ordusile saldıran son haçlı ordusu bir yıl uğraşarak bir aralık şehre girmiş
isede 9 ay sonra geldiği yere dönmek zorunda kalmıştır. (Devamı var)

Yavuzlar İlkokulu'nun Görünüşü

Dr. Emin Kılıç Kale

ile M u s i k i Tarihimizle

İlgili bir mülâkat :

Mülakat No: 3

Hazırlayan: M. Oguz Göğüş

Dr. Emin Kılıç Kale

(Geçen sayıdan devam)- Her ilmi târif, özellikle bence olan ilmi târif, incelenmeli, açıklanmalıdır. Aksi takdirde, cansız olmaya mahkûmdur.

Aşağıda yapacağımız tariflerde, tabiatile, ayrıca felsefem icabı olarak, bu noktaya önem vereceğiz.

Birinci târif Hamâmi zade İsmail dede (-dede efendi) nindir. Musiki, ahlâkı beşeri tasfiye eden bir ilmi şeriftir.

Bu, şu demektir: insanlar iki katagoride mütalaa edilir. Biri "Adam" diğeri "Âdem" dir. Adam, insanın olması icabetmeyen şeklidir. Âdem ise, insanın olması icabeden şeklidir.

İşte, mutlu bir ilim olan musikidir ki, adamdaki yıkıcı nitelikleri yapıcı niteliklere çevirir. Yani, Adamı, Âdem eder.

Böyle bir musiki mutlu olmazda ne olur !..

Bazı münasebetlerle, benim musiki, musiki ise, başka musikiler musiki değildir; diğerk musikiler musiki ise, benim musiki musiki değildir, tarzındaki sözlerim, özden olmazda ne olur!

Bu vesile ile, 17 yıldan beri süre gelen bizim derslere sadece "Hayat dersleri" diyebilirdik. Simdi anlaşılıyor, niçin (-Musikide hayat dersleri) dedik.

İkinci tarif, Mevlana Celaleddini Rumi (-Uluslar arası tanınan, mesnevi ve divanı kebir sahibi, mutasavvıflarca da "Aşıkların Sultanı" diye adlandırılan zamanının büyük filozofu) nindir.

Musiki, "Kemal"ın Doğan kuşu ve "Vecdühal" ehlinin kalplerinin temizleyicisidir. Bundan dolayıdırki "Aşıklar" indinde halal, "Fasıklar" indinde haramdır.

Bu şu, demektir:

Tasavvuf ilmine göre adam, nefis denilen yıkıcı bir kabukla kaplı farzedilir.

Musiki, sanki doğan kuşu imiş gibi, o kabuğu parçalar, temizlemeğe yol açar. Yani, ergeç Adam, Âdem olur...

(Derslerimize, "Musikide Hayat Dersleri" demekle çok isabet etmiş olmuyor muyuz!.)

İşte bu mutlu ve muazzam ilim. aşıklara (-yüksek manada hallerinden memnun olmayanlar; yüksek manada tamlığa erişmek emelinde olanlar) hâladır. Yani, onlarda, yalnız ve yalnız yapıcı eylemlere yol açar. Yine bu mutlu ve muazzam ilim fasıklara (-alelade manada hallerinden memnun olanlar; değil tamlığa erişmek, tamlık düşüncesinden dahi mahrum olanlar) haramdır. Yani, onlarda yalnız ve yalnız yıkıcı eylemlere yol açar.

Üçüncü târif; (-Mevlevi dervişlerinden Yaman Dede) nindir. (1)

(Devam edecek)

(1) Bu zat Diyamanidis adında çok zengin ve meşhur bir Rum Avukat imiş. Yüksek tahsilini ayrıca Almanyada bitirdikten sonra İstanbula döner. O sıralarda büyük bir mevlevi pirine intisap eder. Ona uzun bir müddet hizmetten sonra iyice gelişmiş olmalı ki yüksek gradolu tasavvufi şiirler meydana getiriyor. Bir gün piri, ona şöyle hitap eder:

- Artık sen oldun. Adından bazı harfleri atarak "Yamanı" alıkoyalım. Bundan böyle adın "Yaman Dede" olsun!..

Not: Bundan önce yaptığımız 1 ve 2 nci röportajlara sıra numaraları konmamıştır. Özür dileriz.

Gaziantep'in dünkü olayları :

1885 yılında iki bedesten dip dibe yapılmıştır. Buraya mecidiye bedestanı denir.

1841 yılında kale altında karanlık bedestanın yapılışı (Antep hərbinden sonra yıkılmıştır. Harp boyunca düşman mermilerinden saklanmak için iyi sığınak görevi görmüştü.)

1873 yılında şehrimizden Amerikan sergisine konulmak üzere gönderilen eşyalar: Kemikli körük, kırmızı aba, boz aba, Tunç divid (kalemkâri bele sokulurdu. İçine mürekkep konur, mürekkep konan yer ile kalem konulan yer bitişikti.)

Tunç üzengi kalemkâri, harbi şeklinde maşa, kırmızı sahtiyan, sarı sahtiyan, sarı sahtiyan, annabi sahtiyan, siyah sahtiyan, Boyasız sahtiyan, kösele, düzlenmiş ve silinmiş kırmızı mermer, (Hala bu mermer madeni, sofahıcıköyünde çarpında vardır ne yazıkki iletilmemektedir.)

Yünden yapılmış oda döşemesi, beyaz dokuma bez, döşek yüzü, basma, yastık yüzü, yorğan yüzü, alaca, çeşitli beş top, tunçtan çatal, 3 tane kırmızı sarı çizme, 2 kırmızı ve sarı papuç (Terlik) ve yemeni, yeşil küp, ağaçtan yapılmış kalemkâri sigara takımı, 5 çeşit siyah üzüm, 1 kiloya yakın dımışkı üzüm, bir kiloya yakın süzölmüş bal, pekmez, kabak helvası, bademli, fıstıklı, cevizli tatlı sucuk, bastık, tarhana, Muska, (Herbirinden birer miktar) bal mumu, yufka, saç ekmeği, gümüş işi sürmedanlık, bu eşyaların hepsinin bedeli vaktin parası ile 1298 kuruş on para ile satın alınmıştır.

Her sayıda bir okul tanıtıyoruz

Akyol İlkokulu

1950 yılında vali Raif Tek zamanında, vali tarafından bizzat plânı verilerek yapılmıştır. Bu plân Adana Devlet Demir Yollarının personel çocuklarının okuması için yapılan özel ilkokulun plânı idi. Ve bunu vali beraberinde getirmişti.

3500 metre kare olan arsası belediye tarafından verilmiş olup özel idare 135 bin lira para sarfı ile meydana getirmişti.

Bina iki katedir. Her katta üç sınıf odası ve bir salonu vardır. Üst katta ayrıca bir müdür odası ile bir öğretmenler odası vardır.

Bahçesi geniştir, şehrin giriş yolu üzerinde modern bir ilk okulumuzdur.

Okul mevcudu 685 öğrencidir. Bunun 310 u kız, 375 i erkektir. 961-962 ders döneminde verdiği mezun 50 erkek 35 kız olmak üzere 85 dir. Şimdiye kadar vermiş olduğu mezun 710 dur.

Okulun öğretmenleri şunlardır:

Fuat Ural, Müdür, öğretmenler: Melahat Kaçık, Bedriye Erkan, Mağfure Yücesoy, Leman Ural, Leman Yeşil, Leman Tansel, Nebahat Boybeyi, Özden Alp Emel Topalkara, Enver Erdal, Salih Akdoğan, Nail Boybeyi..

Yandaki fotoğrafta Akyol İlkokulu Müdürü Fuat Ural çalışma esnasında görülüyor.

Akyol ilkokulu Md.

FUAT URAL'ın

Hal Tercümesi:

Aslı Elbastanlıdır. Babasının hakim olması dolayısıyla 1326-1912 de İzmir Demirci ilçesinde doğmuştur İlkokulu Halfeti, Elbistan, ilk okullarını gezmek suretile İskenderunda bitirmiştir. Babası Sadık Ural Annesi ise Hayriye Çıtaaktır. Orta okul ve Pedagojiyi Gaziantep'te bitirmiştir. Okuldan çıktıktan sonra ilk görevi Gaziantep kurtuluş ilk okulunda almıştır. 1934 yılında askeri görevini İstanbul'da yedek subay ve kıta hizmetini yaptıktan sonra Kilis 14 neî dağ alayında bitirmiştir. Bundan sonra meslek hayatının İslâhiye'de bir yıllık maarif memurluğu hariç bütün yıllarını Gaziantep'te geçirmiştir.

1935 de Gökşunlu öğretmen Leman Kutlu ile evlenmiştir. Bu evlenmeden Tarcan ve Kutlu adlarında iki erkek evladları olmuştur. Tarcan şimdi İstanbul hukuk fakültesinde, Kutlu ise lise sondadır.

1940 da ikinci askerlikten döndükten sonra İstiklâl ilk okuluna müdür olarak atanmış o tarihten bu yana müdür olarak çalışmıştır. Halez Akyol ilkokul müdürüdür.

Öğretmenler kooperatifine girmek suretile ev sahibi olmuştur. Kendisi musikiye daha ilk okul sıralarında merak sarmıştır. Musiki ile ilgili sütunumuzda ileride Fuat Uralın'da yer alacağını sayın okurlarımıza duyururuz

Akyol İlkokulunun önden görünüşü

Bilgi Köşesi :

Gaziantep 1962-1963 öğretim yılı okul ve öğretmen öğrenci durumu:

Okul: Köy, okulu 242, eski, yeni yapılan 30, Toplam 272	
Şehir okulu: 39 eski, 4 yeni yapılan	" 43
Öğretmen: Şehir ve köylerdeki öğretmen sayısı	" 639
İl dahilindeki okuma çağındaki çocuk sayısı	" 118860
Okula devam eden (İlkokul) çocuk sayısı	" 42426
Okumayan çocuk sayısı tahmini olarak	" 70434

Ö Z Ü R

1- Bu sayımızın 7. nci sayfasındaki İncili pınar şiiri Sadık Serdengeçti'den olacak yerde, merhum Arif Serdengeçti olmuştur.

2- Bundan evvelki dördüncü sayımızdaki bankalarımızı tanıtıyoruz sütunundaki bankalar arasında Akbank adındaki bankamızı yanlışlıkla koymamışızdır. Şimdi size o bankamızıda taktim ediyoruz.

"Akbank Karagöz caddesi Müdürü Şuayip Önöl Telefon 3118-1657"

Gaziantep Savaşı Hatıralarından :

Fransızlar bu şehrin ordularla dört yanını sardı
Yağardı gökten ateş yerden ateş her taraf kardı
Kalup aylarca mahsur halk tüfensiz hemde ekmezsiz
Güvenmiştik ilahi kudrete imanımız vardı
Bu mabed sanki ulvi bir siper olmuştu İslama
Hariminde mücahitler barındı hakka yalvardı
Nihayet yıktı kâfir hâk ile yeksan edüp gitti
Harabiden onu Gazi diyarın halkı kurtardı.

Bu kitabe Gaziantep savaşının en önemli ve birinci siperi sayılan meşhur Çınarlı camininin doğu tarafındaki duvarının üzerinde yazılıdır.

Gaziantep'te Sosyal Durum:

D a i A i l e s i

(Geçen sayıdan devam)

4- Arif hocanın büyük oğludur. Şerif ağa Delbes mahallesinde oturur, emlak ve arazi sabibi akıl bir kimse idi. Zamanı Yeniçeri ve Emirlik davasının Antep'te hüküm sürdüğü vakte rastlar. Yeniçerilerin zulmünden halk bizar olmuş çok zaman mahallelerinden dışarı çıkamıyan Emirler kendi taraflarını tutan Şerif ağa sayesinde serbest bir hale gelmişlerdi. Hatta Şerif ağanın şöye bir hareketini rivayet ederler: Hasımının biri gayet zengin iken fakir düşer. Buna bir iyilik etmeyi düşünen Şerif ağa bu nefisli adama ne yolda yardım yapacağını şaşırır. En sonra bir gün adamlarını toplar gece ile bu düşmanı olan zatın evinin damını delmek suretile gereği kadar yağ, bulgur, simit, un, bal ve daha bir çok yiyecek ve giyecek doldurarak çeker gelir.

Ne yazıkki bu adamcağız öldüğü vakit borçlu çıkmıştır.

5- Mustafa Ağa: Buda çok dindar bir kimsedir. Hatta haramdır diye kardeşinin evine gittiği zaman tek lokma ekmeğini ağzına sokmamıştır.

6- Bu zat Güzeibey kızı Şerife ile evlenmiştir. 1227 yılında Emin ve 1232 yılında ise Mustafa adında iki oğlu ile Emine adında bir kızı olmuştur. İşte bu Emin Hacı Emin beydir.

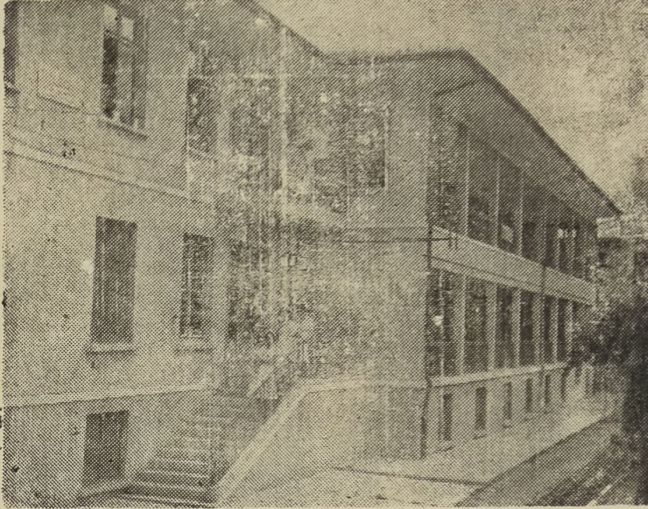
7- Hacı Emin bey ticaretle uğraşır. İstanbula gider gelir. İstanbula bu meyanda bir gidişinde de padişahın pehlivanı ile gürleşmiş ve onu yılmıştır. Bu yüzden padişahın lutfuna uğramıştır. Hatta beşinci karısında İstanbuldan alarak be karıdan bir kızı dahi olmuştur. Bu gün bu kızdın olan evlatlar belirsizdir. Bundan sonra sipahi yüz başısıda olmuştur. Sipahi yüzbaşılığından, Kolagahında terfi etmiştir. 13 yıl memuriyette kaldığından, sonradan istifa etmiştir. Memuriyeti sırasında bir yıl hacileri kabeden getirirken o zaman hacılar muhafaza ile getirilir götürülür idi.

(Devam edecek)

Çocuk Yuvası

Yazan: M. Oğuz Göğüs

Memleketimizin göğsünü kabartan sosyal kurumlarımızdan
Çocuk Yuvası

İçinde kimsesiz ve ümitsiz, anadan babadan mahrum yüzlerce çocuk barındıran yidiren içiren bu çocuk yuvası, memleketimizin cidden öğünülecek sosyal bir kurumdur.

ÇOCUK YUVASI NASIL KURULDU?

Yıl 1949 Vali Niğdeli İhsan Ecemiş, Belediye reisi Nail Bilen. Şehrimizde ilk kadın doktoru Dr. Saip ve ardaşları Hasan Fuat kardeşler 1935 yılında Çocuk Esirgeme kurumunu kurmuşlardı. Fakat her nasılsa ilk kuruluş ateği geçtikten sonra kurul pekte iyi yürümedi.

Halbuki bu kurulun çalışmalarına memleketin İhtiyacı vardı.

1948 yılında Gazipaşa ilkokulunda, bu kurulun bütün defterleri ve kağıtları, şimdi Tunceli senatörü bulunan Mehmet Ali Demir ile Nakip Ali, Patpat Bahtiyar, Mustafa Akınal, ve Eğitim müdürü İbrahim Özdal tarafından teslim alındı. O zaman çocuk esirgeme kurumunun mevcut parası 15 lira ve 35 liralıkta muhtelif puldan ibaretti.

İşte bu tarihten itibaren bu çocuk esirgeme kurumunun çalışmaları başladı. O yıl Perihan Altındağı Şehrimize getirmek suretile kurula 15 bin lira bir para temin edildi. Bununlada kalınmadı. Ayrıca Münir Nuriddin Selçuk getirildi. Bunlar ünlü birer ses sanatkarları idi. Kurul teslim alındığı yıl 15 liradan ibaret olan parası 35 bine çıkarılmış ve bir haylide kurula pul temin edilmişti. Bu işlerde Ali Nakip'in sinemasından istifade edilmişti.

Şimdi Gaziantep milletvekili bulunan Kilisli Muzaffer Canpolat o zaman Çocuk esirgeme kurumu Genel Başkanı bulunuyordu. Teftiş içinde şehrimize gelmişti. Bu suretle bu memleketin bir yuvaya çok ihtiyacı olduğu kendisine anlatıldı. Bu suretle genel merkezden elli bin lira temin edilmiş oldu.

Müteşebbisler bu seferde arsa ihtiyacı karşısında kalmışlardı. İşte bunun içindirki Vali İhsan Ecemiş'e gidildi. Durum anlatıldı. Vaktin belediye reisi Nail Bilen ile Vali İhsan Ecemiş anlaştilar şimdiki çocuk yuvasının bulunduğu binanın arsası temin edilerek inşaata başlandı. Temelde bir şişe içerisinde konan adlar şunlardır:

M. Ali Demir, Ali Nakip, Bahtiyar Patpat, Mustafa akınal ve Milli Eğitim müdürü İbrahim Özdal

Bu kurulda ve bu kurulun yapımında M. Ali Demirin emekleri büyüktür. Bununla beraber diğer arkadaşlarının da hürmetle anarız.

Dr. Ali Rıza Bıyıkoglu Çocuk Esirgeme kurulu başkanı iken M. Ali Demire bu işin başına geçmesini bir kaç defa teklif etmişti. Dr. Kurulu Gazipaşa ilk okulunda 15 lira nakid para ve 35 lirada yardım pulu olarak teslim ederken "Ne yapalım biz yürütemedik sizin enerjinizi beğeniyorum inşallah siz muvaffak olursunuz" temennisinde bulunmuştu

Az bir müddet sonra Çocuk Yuvasının böylece temelini atılması M. Ali Demir başkanlığındaki kurum üyelerini herkes adeta bağrına basmak istiyordu.

Kurul, sonradan Şehrimiz İpek tüccarlarından Tahsin Tameri ve yine bulunduğu hayır cemiyetlerinde başarı gösteren, şehrimiz tüccarlarından acentacı Cevdet Eren'i şehrimiz doktorlarından Dr. Ahmet Ekrem Battal'ıda aralarına alarak sürekli bir çalışmaya girmişlerdi.

Birinci parti genel kuruldan elli bin lira getirttikleri gibi bu seferde 45 bin lira daha getirtmişlerdi. Yalnız kurul bununla kalmıyor, şehrimizdeki hamiyetli ve ve cömert vatandaşlarımızda kapusunu çalmakta devam ediyorlardı İşte bunlardan eski Müftü Rifat efendi oğlu Mehmet Teymur, şehrimiz tüccarlarından Mehmet Bayrak, diğer taraftan idare kurul üyeleri hisselerine düşeni, vermekle beraber bu gibi hamiyet sever kimselerinde yanlarından eksik olmuyorlardı. Kendilerine binlerce teşekkür ederken gelecek sayılarımızda bu kuruma şimdiye kadar yardımda bulunanların birer fotoğraflarını sayın okurlarımıza sunmayı bir vazife sayarız.

Yuvaya alınacak çocuk nasıl olmalıdır?

Kimsesiz çocukların yuvaya alınma şartları:

- 1- Çocuğun anasının kötü yolda olup, bababasının bakamıyacak durumda olması.
- 3- Babası hapiste, annesininde bakamıyacak durumda olması.
- 4- Sıfır ile altı yaş arasında bulunması
- 5- Buluntu çocuklarda buraya alınabilir. Sonradan anası babası belli dahi olsa.
- 6- Bunlar; ayrıcada bir çocuğun yuvaya girme hakkı kazanması için hâkimin karar vermesi icabetmektedir.

Yuva idare heyetide karar verebilirsede hala bu usul memleketimiz yuvasında görülmemiştir.

Bu çocuklar beş altı yaşına girince çocuk yetiştirme yurtlarına aktarılır.

Son Genel başkanın şehrimize gelerek çocuk yuvasını gezmesinde, muhittin çocuklarını almaları ve bir müşkülât göstermemeleri için idare heyetine tavsiyede bulunmuştur. Ve para için sıkışık bir hal olursa kendisine müracaatıda yine idare heyetine ricada bulunmuştur.

Yuvaya gelir nasıl sağlanır?

1- Korunma kararile yuvaya alınacak çocuk hangi İle ait ise o ilin çocuğun korunması için ayıracığı tahsisat.

2- Genel merkezin yopacağı nakdi veya aynı yardımlarla

3- Hamiyetli vatandaşların ve çocuk esirgeme kurumu üyelerinin gösterdiği faragatlı bağışlar ve verecekleri aidatlar

4- Ayrıca pul satışlarından edinilecek gelirlerle.

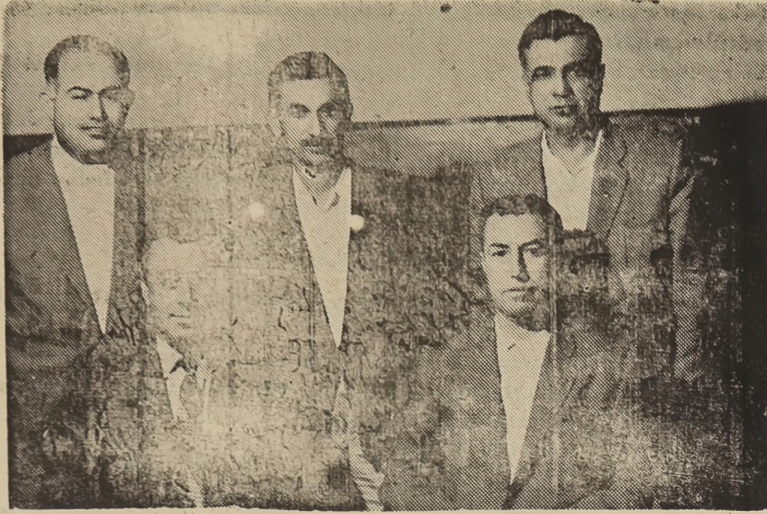
Çocuklara eğitimde gösterilir:

Ayrıca burada birde öğretim kurulu vardır. Bunlar, hayır sever öğretmenlerimizdir. Boş vakitlerini bu kimsesiz çocuklara ders göstermekle geçirirler. Ve bu iş hiçte aksamadan kendlliginden yürümektedir.

Yuvadaki çocuklardan bir grup

Çocuk esirgeme kurulu genel başkanı Operatör Dr. Emekli General Galip Göker'in taktirlerini kazanan Çocuk Yuvası idare heyeti bir arada. Oturanlar:

Başkan Operatör Dr. Ahmet Hurşit Battal, (Hal tercümesi kendi aile seçeresinde çıkacaktır.) Yine oturanlardan, Dr. Ahmet Ekrem Battal'ın tercümesi kendi aile seçeresinde çıkacaktır. Yalnız bu Battallardan, Ahmet Hurşit Battal Emir, diğer Dr. Ahmet Ekrem Battal'a Sipahi Battal demikle bunların ayrı, ayrı soydan olduklarını sayın okurlarıma açıklarım.

Sağdan sola ayaktaıklar ise:

Şehrimiz tüccar ve acentacılarından Cevdet Eren (Hal tercümesi kendi aile seçeresinde çıkacaktır.) Sol tarafta ayakta: Lütfü Güceylioğludur. (Hal tercümesi aile seçeresinde çıkacaktır.)

Ortada ayakta duran: Sırat Özoğuz (İkinci Başkan)

Kilis'in Tekye mahallesinde 1929'da doğmuştur. Annesi Münevver hanım babası ise Ata Özoğuzdur.

İlkokul tahsilini Kilis Kemaliye ilk okulunda yapmıştır. Kilis ortaokulunda bitirdikten sonra Adana Ziraat Teknik okuluna girerek bitirmiştir.

Okuldan çıktıktan sonra Vakıflar Bankasına memur olmuş, ve şefliğe yükselmiştir. Halen burada çalışmaktadır. 959'da yine Kilisli Fatma hanımla evlenerek bu evlilikten, Hülya ve Melike adlarında iki kız çocuğu olmuştur.

Bir çok defalar çocuk yuvasının idare heyetinde bulunarak görev almış olduğundan 960 yılında yine yuvaya girerek idare heyetinde çalışmaya başlamıştır.

Çocuk yuvasını gezen Genel Başkan aynen şöyle söylemiştir: "Yuva idare heyeti âdeta en yüksek maaş alan mesul zatlar gibi bilerek, hissederek, bir memleket aşkı ile çalışmaktadırlar. Kendilerini tebrik ederim" demiştir.

Yuva idare heyetinin ayrıca ikide murakıp üyesi vardır. Bunlardan bir tanesi şehrimiz ilk okullarından Yavuzlar ilk okul müdürü, diğeri ise şehrimizin bir çok okul aile birliğinde ve hayırcemiyetlerinde, Kültür derneğinde çok çalışkan olan Abdullah Özerdir. (Fotoğrafı ile hal tercümelerini gelecek sayımızda sunacağız.)

(Devam edecek)

Gaziantep'te Sanat :

Ali Şenboyar.

(Sanatkâr)

Ali Şenboyar

Annesi Çerkezoğlu ailesinden Çerkez Mehmet'in kızı Zeyneptir. Babası Şeriflerden Hacı Ahmet'in oğlu Postacı M. Şerif ustadır. Şih Salman mahallesinde, Mehmet Şerif zamanının edebiyat sevenlerinden. Nükteci ve sohbet serilikle marufdu şu mısra onun olduğunu söylerler.

(Sinek kadar bahtım olsa gerdanlara konardım.)

Bu aile birinci cihan harbinde komşudan bulaşan hastalık yüzünden bir evde kırk gün zarfında dört ölü vermiştir.

Mehmet Şerif zevcesi Zeynep ve hemşiresi, birde oğlu ölmüşlerdir üç yaşına basan Ali Şenboyarda yetim kalmıştır. Şimdi Veysel isminde bir kardeşi ile Nazife isminde bir de hemşiresi vardır. Ali Şenboyar 929 da karusercilige başlamış fakat şehirde ihtiyaç üzerine oto boyacılığın merak sarmış altı dil bilen ustası Merhum Tatar Yusuf kıskanç olduğundan ondan sanat öğrenmek mümkün olmayınca tecrübelerle araştırma yoluna saparak muvaffak olmuştur o zaman hazır boyalar olmayıp oto boyaları toz ve taş boyalarla yağlardan imal edilerek boyanırdı. Ali Şenboyar Gaziantep'te o zamanın ilk yerli boyacısıdır. Şimdi ise tamirci tornacı karuserci ve boyacı gibi 12 esnaf gurubunda kurulan oto ve makine sanatkârları dernek başkanıdır. Bu yolda bir çok şiirlerde yazmıştır.

İşte bu şiirlerden bazı parçalar:

Tâ ezelden İstiklale hürriyete aşkız
Tembelliğin geriliğin zulmatına ışkız
Biz millete medeniyet sofrasında kaşğız

Eli nasır kalbi temiz alnı terli erleriz
Sanatın meşalesiyle zulmata nur serperiz

Medeniyet uzaktadır pek uzundur yolumuz
Hep oirlikte kuşmalıyız gelinimiz, dulumuz
Türk hâsleti şahlanmalı yorulmalı kolumuz

Eli nasır kalbi temiz alnı terli erleriz
Sanatın meşalesiyle zulmata nur serperiz

İktisadi gerilikler esarettir esaret
Bu engeli yıkmak için yokmu bizde cesaret
Nice engelleri süratle devirdi bu millet

-Devam var-

ÖKKÂŞ ÖZTEMİR

(Usta ve İş Adamı)

Gaziantep'in Şıhsalman mahallesinde 1334-1918 de doğmuştur. Annesi Asıya Gören, babası ise Temir oğullarından Abdüldükadir.

İlk tahsilini Kozanlıdaki Sakarya ilk kulunda bitirmiştir. Orta tahsili ile lisenin ikinci sınıfına kadar Gaziantep'te okumuştur. Tifo hastalığına tutulması ve bu derdi epeyce bir müddet çekmesi neticesi tahsili terke mecbur kalmıştır.

Sanat hayatına daha ilk okul zamanında heves etmiştir. Okul tatili sıralarında şehrimiz sanatkarlarından bir çoğunun yanında çalışmıştır. Bir ara kendi evlerinde Ekrem Göksel ile kendi yaptığı av tüfengini tecrübe ederken namlusu patladığından muhakkak bir ölümünden kurtulmuşlardır.

1936 da Ersoyların fabrikasına usta başı olarak girmiştir. Ersoyların fabrikasından sonra Kırıkkale çelik fabrikasına girerek burada devamlı olarak beş yıl çalışmıştır. Fabrikadan ayrılmak için istifasını vermiş isede kabul edilmediğinden, sonra izin alarak bir daha dönmemiştir.

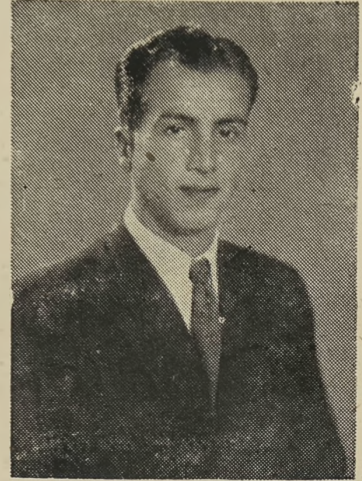
İstanbulda Tahir Öztemirin deri fabrikasında bir Alman mütehassısı ile birlikte epeyce bir müddet çalışmıştır.

Bundan sonra Antep'e gelerek şehirde bir ihtiyaç olan demir, çelik, bakır, nikel, Alminyum, telleri yapmak için bir hadde hane kurmak istemiştir. Bu işin tahakkuku içinde eski adliye karşısında ufak bir dükkân açmıştır. Ve nihayet tedarik edebildiği elmas çelik haddelerle yine kendi imalı olan çekme makinelerini hazırlamıştır. İşte bu projesinin tatbiki içinde bir müsait yer lazımdı. Bunun içindir ki o zaman metrük ve münzevi bir yer olan şehrimizden Köprülü mak'ta adile anılan yeri seçerek buradan kendine yetergesi kadar yer islah ve tesviye etmeye başlamıştır. (Şekil 1) de görüldüğü gibi.

Burasının tesviyesi için tam altı ay çalışmak mecburiyetinde kalmıştır. Yalçın kayalarla adeta gürüşmüştür. Bununla beraber hayli para sarfetmiştir.

Vaktin icaplarından olarak demir çekmek için iptidai madde olan demir, plâtin, parçaları tedariki çok güçleştirdiğinden bu projesini tatbika muvafak olamamışsada yinede makinesini kurmuştur. Bir milimetrede 16 milimetreye kadar bütün madenleri, kendi imkânları içinde kurduğu ve Asit sülfirik banyosu olmaksızın tav furunlarıdırda olmadan bu telleri çekmeye muaffak olmuştur.

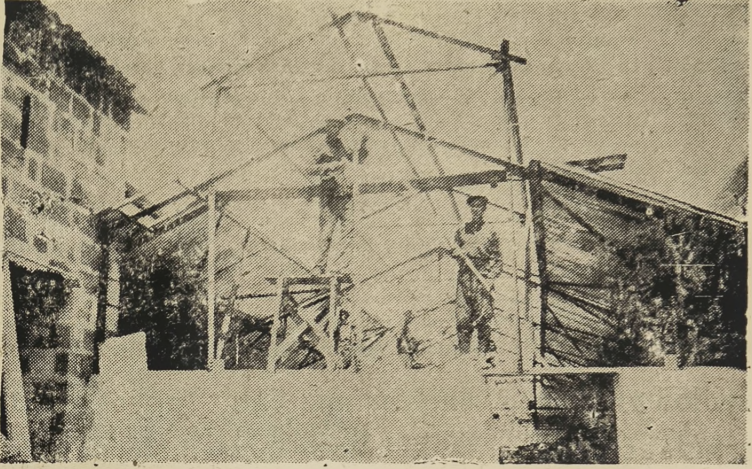
28536 metre karelik yer olan bu mak'tain sanayi mıntıkası olabileceğini hesaba katarak bu seferde enerjisini buranın islahına yöneltmiştir.

Ökkâş Öztemir

(Cezmi Öztürk'ün Amcası)

Ökkâş Öztêmir'in yaptığı demir çatılardan biri

(Şekil 1) Köprülü Mak'ta: Tesviyeye başlanırken

Geçen Ayın Olayları

1- Şehrimizde bir kızılây Kan Bankası açılması için çalışılmaktadır. Kızılay Başkanı Dr. Ahmet Cansunar ve Dr. Lütfü Söylemez gerekli teşebbüse geçmişlerdir. Ve mutlaka Kan Bankasının buraya kurulacağını söylemektedirler.

2- Şehrimizde otomatik Amerikan bilardosu yapıldı. Yapanlar Ökkâş Ulutaş ile Cemil Barlas'tır.

3- 17-9-962 Pazartesi günü şehrimiz doğum evinde dünya sağlık teşkilâtı semineri açıldı ve onbeş gün sürdü. Bu seminerde, Türkiyenin muhtelif köylerinden gelen köy ebeleri on beş günlük bir öğretime tabi tutuldular.

4- Birleşmiş Milletler Ana çocuk sağlığı komisyonu rapörtörü ve dünya sağlık teşkilâtı ekspiri Dr. Volitekis şehrimize gelerek bir hafta kalmıştır.

Sosyoloji profesörü hemşehrimiz Cahit Tanyol araştırma merkezi açılması için şehrimizde incelemelerde bulundu.

Kıymetli ilim adamlarından hemşehrimiz Nizipli Profesör Sayın Cahit Tanyol şehrimize gelerek branşı içinde bir araştırma merkezi açmak için incelemelerde bulunmuştur. Bu münasebetle Kültür derneği kendisi ve öğrencileri şehrefine kızılâ salonunda pastalı bir toplantı tertip ederek burada ilmi ve faydalı münakaşalar yapılmıştır. Bu arada Sayın Cahit Tanyol araştırmaların, yarın için faydalarını anlatmış ve sorulan bir çok sualleri cevaplandırmıştır.

Daha ertesi gün yine Kültür derneği tarafından Başpınarda bizim içinde bulundurulmadığımız bir çiy köfte ziyafeti tertiplenmiştir.

Bundan başka sayın hemşehrimiz güzel şehrimizin bir çok köylerinde öğrencilerle birlikte araştırmalarda ve incelemelerde bulunmuştur

Ayrıca Eğitim Haftası dolayısıyla öğretmenler topluluğunda, Dünya Sağlık Teşkilâtı münasebetile şehrimizde bulunan doktorlar toplantısında ilmi ve mukni konuşmalar yapmıştır. Aralarında yine ilme hizmete çalışmakta olan Uğuroğ Barlas'ında bulunduğu kafile sayın hocalarile birlikte İstanbul'a gitmek üzere şehrimizden ayrılmışlardır.

Şehrimizde bir kuru üzüm islah tesisi kuruldu

Şehrimizin ünlü iş adamlarından Ömer Köylüoğlu ile Hasan Patpat'ın teşebbüsleri ile şehrimizde kuru üzüm islah tesisi kurulmuştur. Bu tesisden maksad kuru üzümlerimizi, çarşıdan alarak bu tesislerde, içindeki muhtelif ecnebi maddelerden temizledikten, üzümleri birer kıyasda ayırdıktan sonra tavlanıp yağlanmasını temin ederek parlak ve cazip bir hale getirmektedir. Şimdilik 8 iş saati esnasında 15 ton yapan bu tesis sayesinde üzümlerimizin dışarı memleketlere gönderilmesi düşünüldüğü gibi, çekirdeksiz bir hale de getirilmesi düşünülmektedir.

Adres: Direkeci Pazarı

Şehrimizde ilk olarak Hidrofil Pamuk Fabrikası kuruldu

Türkiyede hidrofil pamuğu şimdiye kadar 4 şehrimizde vardı. Gaziantep ise 5 nci olmuştur.

Yalnız bizim memleketimizde çıkan hidrofil pamuğu ile diğer memleketlerde çıkan hidrofilli pamuğu bir araya getirdiğiniz zaman ancak o vakit Gaziantep'te çıkan hidrofilli pamuğu takdir edeceksiniz.

Sani Kundoğlu ile Mehmet Özüzümcü'nün uzun uzun tetkik ve araştırmaları neticesi bu arzularına muaffak olmuşlardır.

İşte bu muvaffakiyetin sırrını gelecek sayımızda açıklayacağız. Müracaat Nizip hanı Kunduracı çarşısı Telefon: 3092

Gaziantep'te yıllardır hasretini çektiğimiz kollej binası neden geri kalmıştır. Bunun sebebi kimlerdir.

İşte bu sırıda gelecek sayımızda okuyucularımıza açıklayacağız.

Belediye Broşürü

Gaziantep tarihinde şimdiye kadar bir kaç defa teşebbüs edilerek bir türlü muvaffak olunamayan Belediyemize ait bir broşürü dergimiz ele almış bulunmaktadır. Belediyemizin bütün parklarını, parklarını, branşlarını, memur ve müstahdemlerini, eski ve yeni belediye reislerini ve bunların icraatlarını hep bir arada gösteren bu esere gelecek sayımızdan itibaren başlamış bulunacağız. Sayın okurlarımıza müjdeleriz.

Bu derginin fotoğraflarını Foto Fikret çekmiştir

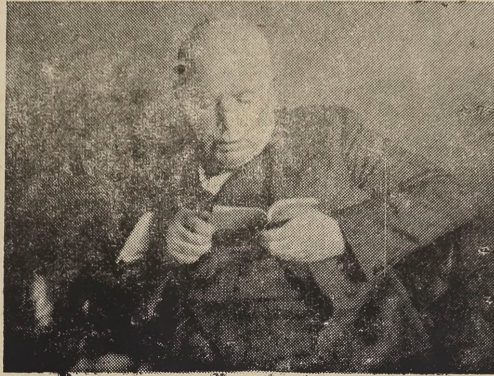
Wahmut Oğuz Göğüş'ün sahibi bulunduğu Gaziantep'i Tanıtıyoruz Dergisinin 15-Eylül-1962

Tarihli 5 nci sayısının Dizgi ve Baskısı Yeni Matbaada hazırlanmıştır.

Bu kentin ilk Belediye Reisi
kimdir. İcraatları nelord r?..
Gelecek sayımızda

Bu şahıslara ait bilgileri gelecek sayı
bu dergide bulacaksınız..

Ünkü Milli Yazarlarımızdan
İshak Refet Kozanlı

Meşhur Halk Şairi
Şerif Dai
(Deli Şerif)